

Metges del darrer quart del segle XIX

[MO] Marçà Orígens maig de 2022

El Registre Civil va ser implantat l'1 de gener de 1871. Es pretenia que a tots els municipis es fes la inscripció dels naixements, matrimonis i defuncions dins del seu terme municipal. Aquesta tasca fou encarregada als jutges, les actes les emplenava el secretari que podia ser també el secretari de l'ajuntament.

Les dades que s'havien d'emplenar eren: nom, adreça, edat, estat civil, professió... del que s'havia d'inscriure. I els noms dels pares, cònjuges, fills, avis...

A les dades de les defuncions, a més, s'havia de posar la causa de la mort. Aquí, doncs, es feia necessària la intervenció del metge, o cirurgià, com sovint s'anomenaven aleshores.

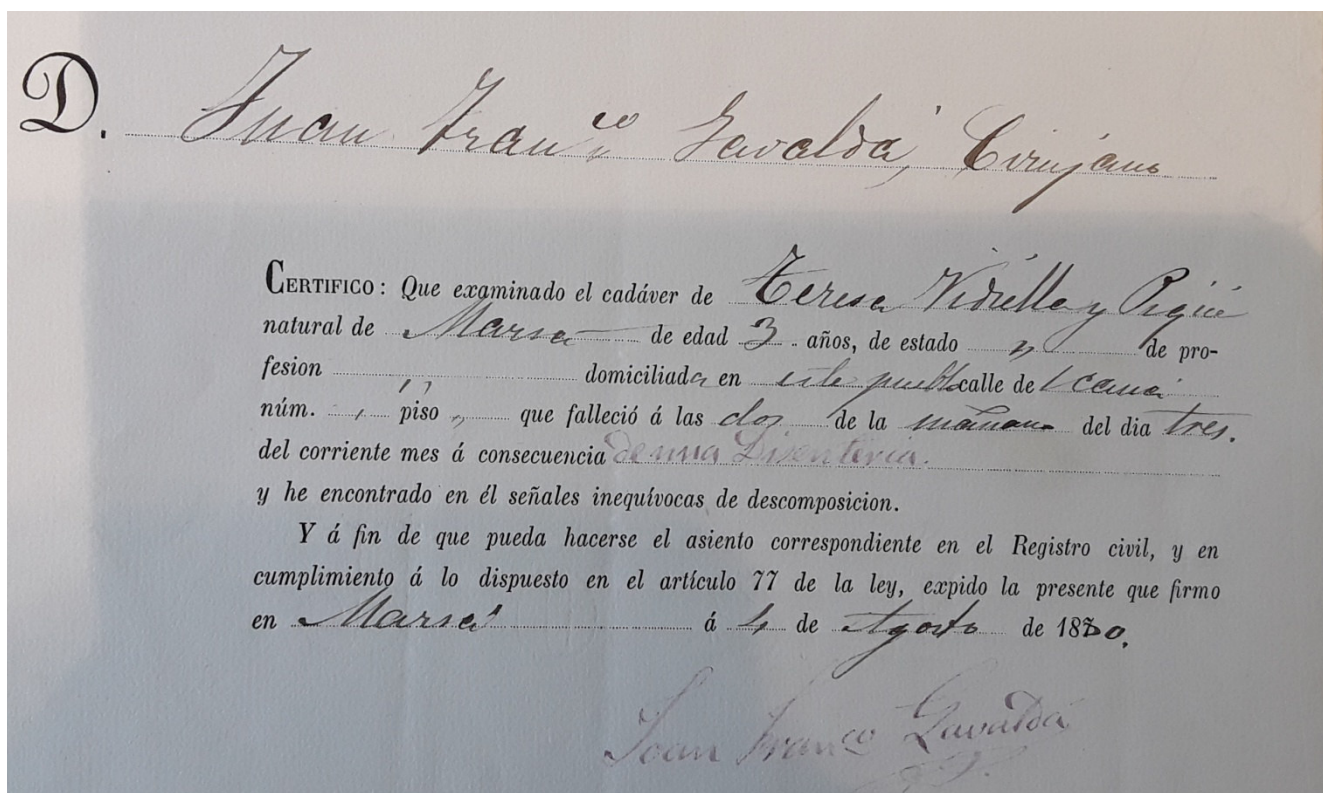
En aquestes dates que va començar a funcionar el registre hi havia a Marçà, almenys, aquests dos metges (1):

Joan Francesc Gavaldà Giné, (1826 – 1902), casat amb Rosa Piqué Piqué, la família vivia al carrer de Dalt, 12, (2).

Josep Sastre Estevill, (1846 – 1921), de Móra la Nova, casat amb Isabel Piqué Sabater. Van construir la casa del carrer de Dalt, 27, on va viure la família fins que es va traslladar a Tarragona, (3).

Cada cop que hi havia una defunció certificaven el decés i anotaven, algunes vegades, les dades familiars que el jutge necessitaria per a emplenar l'acta.

Aquest són alguns exemples de les certificacions que feien:

La mortalitat infantil era molt freqüent en aquella època. Aquesta certificació és la d'una nena, Teresa Vidiella Piqué, de Cal Jeroni.

D. Juan Franc^o Lavada, Cirujano de este pueblo

CERTIFICO: Que examinado el cadáver de *Marina Vellet Perpiñà* natural de *Marsà* de edad *53* años, de estado *casada* de profesion *ocupada* domiciliada en *este pueblo* calle de *Roig* núm. *8* piso *1* que falleció á las *cuatro* de la *tarde* del dia *cinco* del corriente mes á consecuencia *de una Gastritis crónica* y he encontrado en él señales inequívocas de descomposicion.

Y á fin de que pueda hacerse el asiento correspondiente en el Registro civil, y en cumplimiento á lo dispuesto en el artículo 77 de la ley, expido la presente que firmo en *Marsà* á *6* de *Agosto* de *1880*.

Juan Franco Lavada

Aquí se certifica la mort de Marina Vellet Perpiñà, casada amb Gabriel Susà Cornadó, pastor del Masroig. Vivien al carrer Roig, 8.

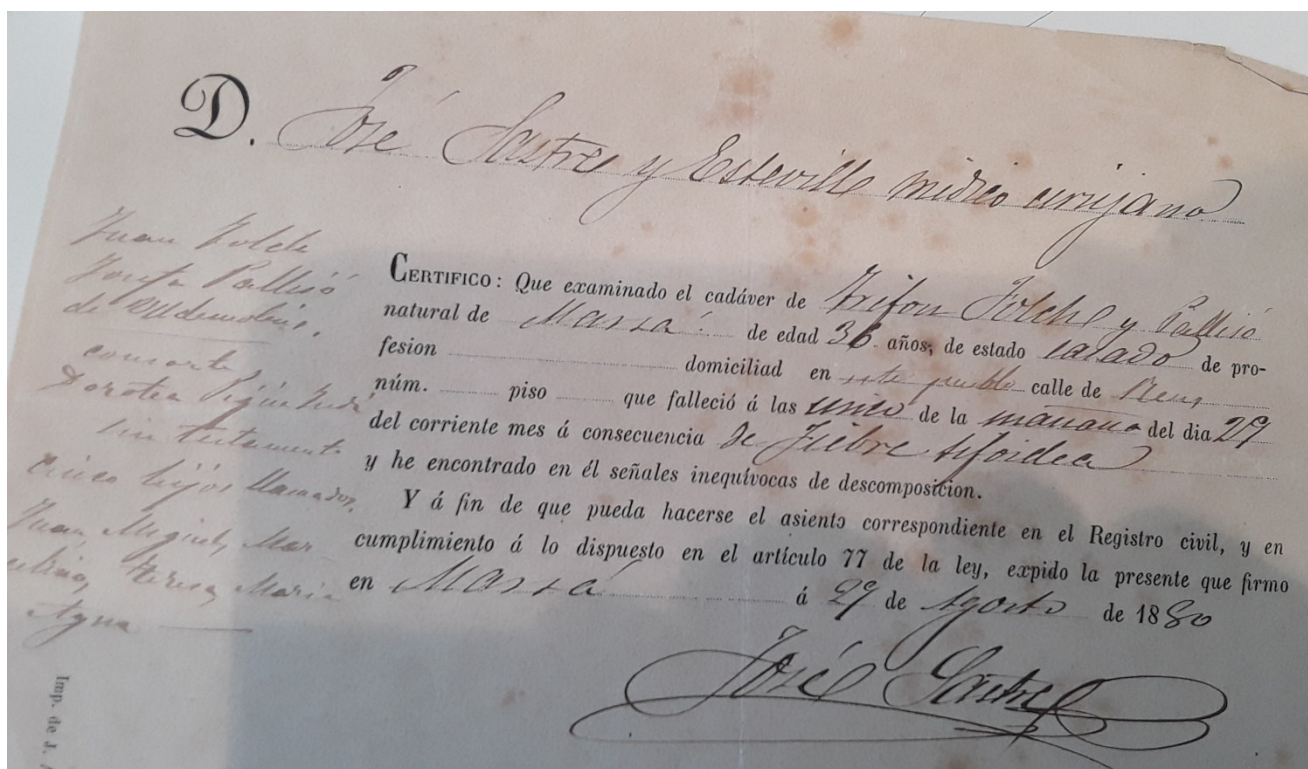
D. José Gubey y Gubey médico cirujano

CERTIFICO: Que examinado el cadáver de *Antonia Vidal Vidella* natural de *Marsà* de edad *36* años, de estado *casada* de profesion *casada* domiciliada en *este pueblo* calle de *Sra. Anna* núm. *1* piso *1* que falleció á las *once* de la *noche* del dia *24* del corriente mes á consecuencia *de una enterocolitis crónica* y he encontrado en él señales inequívocas de descomposicion.

Y á fin de que pueda hacerse el asiento correspondiente en el Registro civil, y en cumplimiento á lo dispuesto en el artículo 77 de la ley, expido la presente que firmo en *Marsà* á *24* de *Agosto* de *1880*.

José Gubey

Aquest és el certificat de la mort d'una altra nena, filla de Josep Vidal Pujades i de Maria Vidiella Espluga, cosina de l'anterior. L'enterocolitis és una inflamació de l'aparell digestiu.

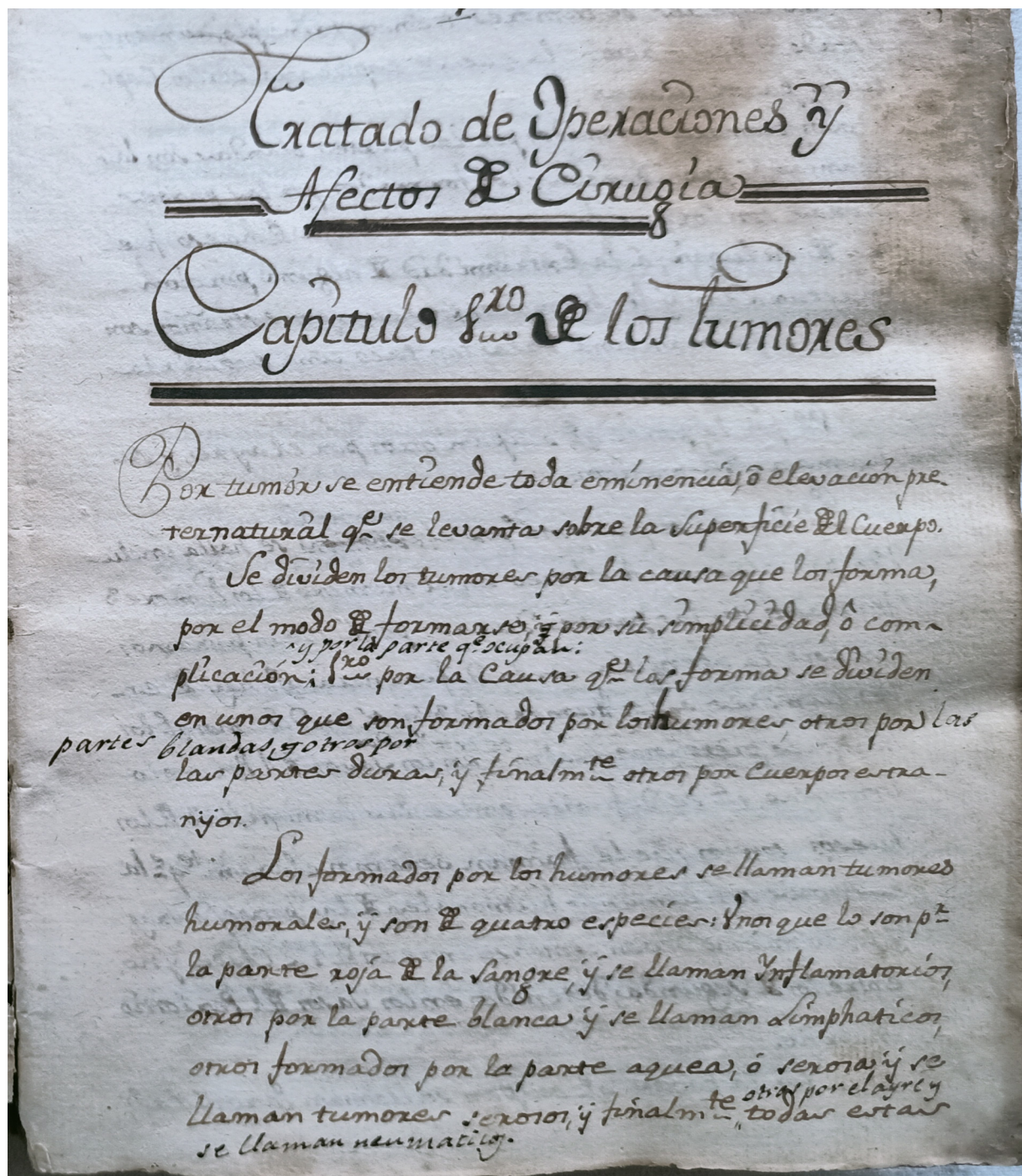
Aquest és el certificat de la mort de Trifó Folch Pallisó, germà del Serro, casat amb Dorotea Piqué Gudí. Vivien al carrer de Reus, 22. Va morir jove deixant dona i cinc fills menors. Al marge esquerre es pot veure com el doctor Sastre va anotar els noms dels pares, dona i fills, que després el jutge va afegir a l'acta de defunció. La febre tifoide és una malaltia infecciosa produïda per un bacteri anomenat salmonella, que es contrau a través de la ingesta d'aliments o d'aigua.

En aquelles dates la mortalitat era molt superior a l'actual. Si ens fixem en els certificats anteriors veurem que la causa de la mort està relacionada amb malalties intestinals. I una altra curiositat: els quatre van morir el mes d'agost de 1880.

Notes:

- (1) El metge Félix Valenciano del Castillo, (1869 – 1940), nat a Santiago Cuba i casat amb Maria Guidoti Millan, van venir a Marçà a principis del segle XX i també va exercir la seva professió fins el 1940 que va morir, curiosament, a la mateixa casa del carrer de Dalt, 12, que abans havia viscut el seu col·lega Joan Francesc Gavaldà.
- (2) Vegeu l'arbre familiar Gavaldà 02.
- (3) Vegeu l'arbre familiar Piqué 01.

Aquesta és la còpia de la pàgina d'un llibre, manuscrit, sobre temes mèdics, del metge Joan Francesc Gavalrà.

Joan Franc^{co} Gavalrà
1838

I aquestes són dues còpies d'un llibre anomenat *Tratado Elemental de Materia Médica Externa*, del doctor Francisco Juanich on el Joan Francesc deixa clara la seva procedència.

Aquestes imatges són dels llibres que conserva i ens ha facilitat la seva rebesneta Laura Gavalda Mestre.